

Grenzeloze natuur

En dan: wat is natuur nog in dit land? Met die regel uit het gedicht van J.C. Bloem begint dit boek. Om eigenlijk al meteen op de volgende bladzijde het antwoord te verklappen: de biodiversiteit in ons land is opmerkelijk hoog. Hier krabben de meeste vlindersaars eens achter hun oren, want Nederland ervaren we niet als een land met een hoge vlinderdiversiteit. Het boek is duidelijk geschreven met een plantensociologische achtergrond. Niet voor niets is Joop Schaminée hoofdauteur van 'De vegetatie van Nederland' en nog tal van andere boeken. Dat lijkt zware kost, maar omdat het boek zo goed geschreven is, leest het als een trein. En gaandeweg het boek wordt je zelfs een beetje trots op Nederland, al is dat nu helaas een beladen term geworden. Want ons land heeft (of moet ik zeggen had) veel te bieden aan natuur. Per regio worden de belangrijkste ecosystemen met hun belangrijke soorten beschreven. Ook vlinders komen daarbij af en toe aan bod. Maar de hoofdmoot bestaat toch wel uit planten en dan vooral vegetatietypen. Maar dat is nu eenmaal wel de basis voor onze vlinders. Erg leuk vind ik de kaartjes met hetzelfde gebied rond 1950 en nu. Bijna onvoor-

stelbaar wat er veranderd is. En het maakt meteen inzichtelijk waarom we zoveel vlinders zijn kwijtgeraakt. Want dat is natuurlijk wel waar: waar vegetaties en planten zich vaak in natuurgebieden nog jaren kunnen handhaven op kleine oppervlaktes, is het voor vlinders veel vlugger voorbij. Een stukje van 20 bij 20 meter is simpelweg te klein, wij hebben meer nodig. En zo vinden de auteurs nog overal voorbeelden van onze prachtige natuur, maar het is wel een versie die meestal zonder de karakteristieke dagvlinders is: Nederland mag dan nog wel een opmerkelijk hoge biodiversiteit hebben, met de dagvlinderdiversiteit is het droevig gesteld. Dan toch maar naar het buitenland...

Joop Schaminée, Joep Dirks en John Janssen, 2010. KNNV uitgeverij, Zeist.
ISBN: 9789050113205
Prijs: € 29,95.

Chris van Swaay

Nederlands duinonderzoek

Nederland kent een lange traditie van ruimtelijke ordening en van gemopper daarop. De Nederlandse duinen vormen echter het levende bewijs dat met verstandig vooruit denken waarden kunnen worden behouden die later nog wel eens onschatbaar kunnen blijken te zijn. Wie wel eens de Vlaamse Noordzeekust heeft bezocht weet wat ik bedoel. In de duinen wordt al vele decennia baanbrekend onderzoek gedaan en dat zal ook nog wel doorgaan. In de periode 1948-1980 speelde de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek daarin een prominente rol. Ruim dertig jaar na het opheffen ervan heb-

ben Van der Maarel, Sterk, Lensink & Freijnsen de interessante geschiedenis van het Nederlandse 'terrestrische kustonderzoek' beschreven en vonden ze de KNNV uitgeverij bereid dit waardevolle stukje vaderlandse geschiedenis uit te geven. Gelukkig maar want met dit boek heeft de geschiedschrijving van de Nederlandse natuurbescherming er een zeer lezenswaardig deel bij gekregen. In een losse schrijfstijl, helaas wel wat vaak hinderlijk doorbroken door lange verwijzingen naar volgende hoofdstukken of URL's, verhalen de auteurs van het pionierswerk van gerenommeerde onderzoekers als Adriani, Mörzer Bruins en Westhoff. Zij en vele andere natuurbeschermers van naam en faam studeerden of werkten in de duinen. De twee biologische stations in de duinen, Schellingerland en Weevers' Duin, zijn vermaard geworden. Het dynamische gebied van zand, zee en wind vormde een openluchtlaboratorium zonder weerga dat dankzij de bescherming tegen de zee ook ruimtelijk goed werd beschermd. Het boek illustreert uiteraard ook dat die ruimtelijke bescherming niet altijd vanzelfsprekend was; het blijft fascinerend te lezen dat het echt niet zo gek lang geleden was dat werd voorgesteld om een derde deel van de Boschplaat op te offeren aan landbouw. Hopelijk komen dat soort situaties nooit meer voor. Bladerend door het boek vol foto's van onderzoekers en historische landschappen duikt op twee plekken Jan van der Made op, een van de grondleggers van De Vlinderstichting. Op de eerste foto zit hij met een kijker aan de ogen naar vogels te turen. In een wat uitgebreider stukje wordt ingegaan op het nachtvlinder-

onderzoek dat hij jarenlang samen met Ruud Vis en Daan Vestergaard op Voorne heeft uitgevoerd.

Ook andere vlindersaars komen aan bod. Zo blijkt Willem Ellis, databankbeheerder van Noctua, jarenlang (1971-1980) bestuurslid te zijn geweest van de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek (SWD). Rienk de Jong, vele jaren de vlinderconservator van Naturalis en diens voorlopers in Leiden, was in zijn jonge jaren al druk bezig met Eupithetia's en ontving daarvoor als een van de weinigen een beurs uit het fonds van de stichting.

De auteurs hebben zich gelukkig niet beperkt tot de stichting, maar zetten het werk in de duinen in de context van het Nederlandse onderzoek tot en met 1990. Dat komt de leesbaarheid van het boek ten goede omdat het daarmee mooi aansluit bij eerdere publicaties over de Nederlandse natuurbescherming. Dat het (erg) lang heeft geduurd voordat al deze informatie nu bij elkaar is gezet in dit fraaie boek lijkt de auteurs ook niet helemaal lekker te zitten, want op diverse plekken refereren zij aan de verstreken dertig jaar. Het belangrijkste is dat het boek er nu ligt en alle liefhebbers van onze kuststrook meeneemt terug in de tijd. Niet laten liggen!

E. van der Maarel, A.A. Sterk, B.M. Lensink & A.H.J. Freijnsen, 2011. De Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek. Het Nederlands duinonderzoek in historisch en internationaal perspectief. KNNV Uitgeverij, Zeist.
ISBN 978 90 5011 380 9
Prijs: €44,95

Theo Verstrael

Het bestellen van boeken bij KNNV Uitgeverij

Onderstaande boeken kunnen alleen worden besteld bij de KNNV Uitgeverij via www.knnvuitgeverij.nl of telefonisch via tel. 030 2333544.

Donateurs ontvangen op deze boeken 10% donateurskorting. Prijzen zijn exclusief verzendkosten en geldig tot 1 februari 2012 zolang de voorraad strekt.

Dvd Dagvlinders in Nederland en Vlaanderen

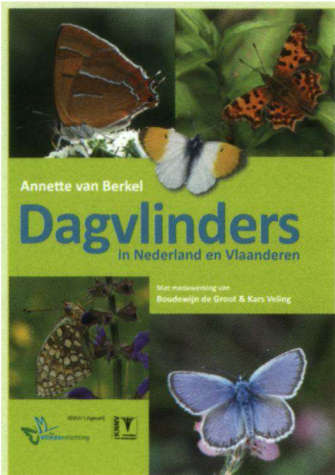
Ruim vijf jaar is Annette van Berkel op pad geweest om alle vlinders in Nederland en Vlaanderen in hun leefomgeving op film te zetten.

Alle aspecten komen aan de orde, waaronder de gedaanteverwisseling of metamorfose. Daarnaast zijn er films over vier belangrijke landschappen (bos, heide en venen, grasland en de duinen) met de vlinders die zich daar thuis voelen. Via het menu kunt u alle dagvlinders van Nederland en Vlaanderen ook apart bekijken.

Het commentaar op de films is ingesproken door Boudewijn de Groot en Eva Zeijlstra.

Bestelcode: MM3

Prijs: € 14,95

De Dagvlinders van Nederland

Deze uitgave geeft een duidelijk beeld van het onderzoek naar dagvlinders in Nederland en de kenmerken van het Nederlandse landschap die voor het voorkomen van deze groep vlinders van belang zijn. Het boek bevat een uitgebreide beschrijving van alle in Nederland waargenomen dagvlinders. Per soort wordt ingegaan op leefwijze, vliegtijd, voorkomen in Nederland en de mogelijkheden om de betreffende soort voor het Nederlandse landschap te behouden.

Een standaardwerk voor liefhebbers, beheerders en beleidsmakers.

Bestelcode: NF7

Prijs: € 49,95

De Nieuwe Veldgids

Met dit boek - de meest complete gids voor Noordwest-Europa - kan iedere liefhebber bijna 150 soorten dagvlinders op naam brengen. De afgebeelde boven- én onderzijde van vrijwel iedere vlinder maken herkenning gemakkelijk. Andere belangrijke informatie als vliegtijd en zeldzaamheid zijn in één oogopslag duidelijk en waar mogelijk zijn ook rupsen en andere veldaspecten van vlinders afgebeeld. Dankzij het overzichtelijk aantal soorten en de heldere opmaak is deze veldgids voor iedere natuurliefhebber een belangrijke hulp bij het determineren van dagvlinders in de tuin én in de vrije natuur.

Bestelcode: VG11

Prijs: € 34,95

Veldgids libellen

In deze gids worden alle 96 Noord- en Midden-Europese libellensoorten beschreven. Met Rode Lijst van Nederland en Vlaanderen.

Bestelcode: VG9

Prijs: € 29,95